

Asia: VN/6456/2019

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle turvapaikanhakijoiden oikeusturvan vahvistamista koskevaksi lainsäädännöksi

Turvapaikkapuhuttelussa avustamista koskeva muutos; ulkomaalaislain 9 § 2mom.

Arvio muutoksesta ja sen vaikutuksista

Ulkomaalaislain 9 §:n 2 momentissa säädetään, että oikeusapuun ei kuulu avustajan läsnäolo 97 a §:ssä tarkoitetussa turvapaikkapuhuttelussa, ellei avustajan läsnäolo ole erityisen painavista syistä tarpeen. Jos hakija on ilman huoltajaa maassa oleva alle 18-vuotias, oikeusapuun kuitenkin kuuluu avustajan läsnäolo turvapaikkapuhuttelussa. Esityksessä ehdotetaan, että tämä säännös kumotaan. Avustaja voisi siis ilman rajoituksia osallistua päämiehensä turvapaikkapuhutteluun ja saada siitä oikeusapulain mukaisen palkkion.

Kuten esityksen perusteluissa todetaan, oikeudellisen avustajan läsnäolo puhuttelussa parantaa usein hakemusten kannalta olennaisten seikkojen esiin tuomista ja edesauttaa näin ratkaisun tekemistä. Prosessin sujuvuuden ja tehokkuuden kannalta ehdotus on kannatettava. Sisäministeriö pitää kuitenkin tärkeänä, että muutosten myötä myös avustajien laatuun ja laadunvalvontaan kiinnitetään enemmän huomiota. Asian selvittämisen ja prosessin sujuvuuden kannalta on tärkeää, että hakijaa avustaa juurikin turvapaikka-asioihin perehtynyt oikeudellinen avustaja, joka osaa auttaa hakijaa tuomaan esiin kaikki turvapaikkahakemuksen kannalta oleelliset seikat.

Ulkomaalaislakiin turvapaikkahakemukselle säädetyn kuuden kuukauden käsittelyaikavelvoitteen takia sisäministeriö pitää myös hyvin tärkeänä, että nyt ehdotettu ei käytännössä hankaloita puhuttelujen varaamista, kun myös avustajien aikataulut tulee ottaa huomioon. Perusteluihin kirjattu Maahanmuuttoviraston prosessinjohto myös puhuttelun varaamisvaiheessa on tästä syystä hyvin tärkeä kirjaus ja sitä voisi vielä korostaa.

Valitusaikoja koskeva muutos; ulkomaalaislain 190 § 3 mom. ja 196 § 3 mom.

Arvio muutoksesta ja sen vaikutuksista

Ulkomaalaislain 190 §:n 3 momentissa säädetään, että poiketen siitä, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään, valitus on tehtävä 21 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista, jos kyse on turvapaikkamenettelyssä tehdystä Maahanmuuttoviraston päätöksestä kansainvälistä suojelua koskevassa asiassa. Ulkomaalaislain 196 §:n 3 momentissa säädetään, että valitus ja valituslupahakemus tulee 190 §:n 3 momentissa tarkoitetussa asiassa tehdä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Esityksessä ehdotetaan, että nämä säännökset kumotaan. Kansainvälistä suojelua koskevasta päätöksestä valitettaessa valitusaika olisi näin ollen yleinen 30 päivän määräaika.

Esityksen perusteluissa on todettu, että lyhyemmällä, 21 päivän valitusajalla ei selvitysten ja saatavilla olevien tietojen perusteella ole ollut kokonaisprosessia lyhentävää vaikutusta. Valitusajan pidentämisellä takaisin 30 päivään, voidaan kuitenkin arvioida olevan vaikutusta siihen, että valitukset olisivat laadukkaampia ja perusteellisempia ja tuomioistuin pystyisi käsittelemään niitä tehokkaammin. Tällä voidaan arvioida olevan myönteisiä vaikutuksia näin ollen myös prosessin kokonaiskestoon ja sisäministeriö pitääkin ehdotusta kannatettavana, koska sen voidaan katsoa edistävän sekä kokonaisprosessin sujuvuutta että hakijan oikeusturvaa. Sisäministeriö pitää kokonaisprosessin keston ja tehokkuuden kannalta kuitenkin tärkeänä, että tuomioistuinten henkilövoimavaroihin kiinnitetään jatkossakin huomiota.

Avustajien palkkioperusteita koskeva muutos; oikeusapulaki 17 a §

Arvio muutoksesta ja sen vaikutuksista

Oikeusapulain 17 a §:ssä säädetään, että kansainvälistä suojelua koskevassa asiassa yksityiselle avustajalle vahvistetaan kohtuullinen asiakohtainen palkkio avustajan tehtävien hoitamisesta. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin asiakohtaisen palkkion määrästä. Esityksessä ehdotetaan säännöksen kumoamista. Asiakohtaisen palkkion sijaan avustajalle maksettaisiin oikeusapulain mukaisesti kohtuullinen palkkio tarpeellisista toimista niihin käytetyn ajan perusteella.

Esityksen perustelujen mukaan muutoksella pyritään turvaamaan asiantuntevan avustajakunnan saatavuus. Kuten muidenkin ehdotettujen muutosten kohdalla, sisäministeriö pitää kannatettavana kaikkia ehdotuksia, joilla välillisestikin voidaan vaikuttaa turvapaikkaprosessin kokonaiskestoon sitä lyhentävästi. Laadukkaampi avustaminen on yksi tärkeä tähän vaikuttava asia.

Esityksen vaikutukset toimintaan

Millaisia taloudellisia ja toiminnallisia vaikutuksia esityksellä olisi toimintaan?

Ehdotuksilla voidaan katsoa olevan ainakin välillisesti vaikutusta turvapaikkaprosessin kokonaiskestoon ja näin ollen myönteisiä taloudellisia vaikutuksia myös sisäministeriön hallinnonalalla.

Millaisia muita vaikutuksia esityksellä olisi?

-

Muut kommentit esitysluonnoksesta

Voitte kirjoittaa muut huomionne tähän

-

Montin Sanna
Sisäministeriö, maahanmuutto-osasto